EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 20.9.2022.
COM(2022) 479 final/2

2022/0294 (NLE)

Prijedlog

PROVEDBENE ODLUKE VIJEĆA

o izmjeni Provedbene odluke (EU) 2020/1350 o odobravanju na temelju Uredbe (EU) 2020/672 privremene potpore Republici Litvi radi smanjenja rizika od nezaposlenosti u izvanrednoj situaciji nakon izbijanja bolesti COVID-19

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

• Razlozi i ciljevi prijedloga

Uredbom Vijeća (EU) 2020/672 („Uredba o instrumentu SURE”) propisan je pravni okvir za financijsku potporu Unije državama članicama u kojima je zbog izbijanja bolesti COVID-19 došlo do ozbiljnih gospodarskih poremećaja ili kojima ozbiljno prijete takvi poremećaji. Potpora iz instrumenta SURE namijenjena je prvenstveno za financiranje programa skraćenog radnog vremena ili sličnih mjera kojima je cilj zaštititi zaposlene i samozaposlene osobe i na taj način smanjiti nezaposlenost i gubitak prihoda te, dodatno, za financiranje nekih zdravstvenih mjera, osobito na radnom mjestu.

Litva je 7. kolovoza 2020. podnijela zahtjev za financijsku pomoć Unije, a Vijeće je 25. rujna 2020. Provedbenom odlukom (EU) 2020/1350 odobrilo pomoć Litvi kako bi dopunila svoje nacionalne napore u odgovoru na učinak izbijanja bolesti COVID-19 i socioekonomske posljedice izbijanja te bolesti za radnike i samozaposlene osobe.

Litva je 11. ožujka 2021. ponovo podnijela zahtjev za financijsku pomoć Unije na temelju Uredbe o instrumentu SURE. Slijedom tog zahtjeva Provedbena odluka Vijeća (EU) 2020/1350 izmijenjena je Provedbenom odlukom Vijeća (EU) 2021/678 od 23. travnja 2021.

Litva je 8. kolovoza 2022. treći put podnijela zahtjev za financijsku pomoć Unije na temelju Uredbe o instrumentu SURE.

Komisija se u skladu s člankom 6. stavkom 2. Uredbe o instrumentu SURE savjetovala s litavskim tijelima kako bi provjerila iznenadno i znatno povećanje stvarnih i planiranih rashoda koji se izravno odnose na litavske mjere za tržište rada uzrokovane pandemijom bolesti COVID-19. To se posebno odnosi na postojeće mjere iz Provedbene odluke Vijeća (EU) 2020/1350:

(a) program subvencija poslodavcima za pokrivanje procijenjenih plaća za svaku zaposlenu osobu koja se suočava s razdobljem bez posla, kao potporu tijekom karantene i izvanrednog stanja. Prije 1. siječnja 2021. poslodavac je mogao odabrati između subvencija kojima se pokriva 70 % plaće, do najvišeg iznosa od 1,5 puta više od minimalne plaće, ili 90 % plaće (100 % u slučaju zaposlenika u dobi od 60 i više godina), do najvišeg iznosa minimalne plaće. Od 1. siječnja 2021. poslodavac može primati subvencije kojima se pokriva 100 % plaće, do najvišeg iznosa od 1,5 puta više od minimalne plaće. Poslodavci koji su sudjelovali u programu moraju zadržati najmanje 50 % svojih zaposlenika najmanje tri mjeseca nakon završetka isplate subvencije.

(b) program subvencija za zaposlenike koji se vraćaju na posao nakon razdoblja bez posla, i to u razdoblju do šest mjeseci nakon povratka. Prije 1. srpnja 2021. na subvencije se primjenjivala gornja granica iznosa minimalne plaće ili dvostruke minimalne plaće, ovisno o gospodarskoj djelatnosti koju obavlja poslodavac. Iznos subvencija isplaćenih u prvom i drugom mjesecu nakon povratka na posao može iznositi do 100 % plaće zaposlenika, u trećem i četvrtom mjesecu do 50 %, a u petom i šestom mjesecu do 30 % plaće zaposlenika. Od 1. srpnja 2021. subvencije su isplaćivane za zaposlenike koji se vraćaju na posao nakon razdoblja bez posla, i to u razdoblju do dva mjeseca nakon povratka. Subvencija u prvom mjesecu iznosi 100 % plaće zaposlenika, ali nije za više od 0,9 puta minimalne plaće, a u drugom mjesecu

iznosi 100 % zaposlenikove plaće, ali nije za više od 0,6 puta od minimalne plaće. Te se subvencije mogu smatrati mjerom koja je slična programima skraćenog radnog vremena, kako je navedeno u Uredbi (EU) 2020/672, jer im je cilj bio pružiti dohodovnu potporu zaposlenicima i pomoći im u zadržavanju postojećih radnih odnosa.

Litva je Komisiji dostavila relevantne informacije.

Uzimajući u obzir dostupne dokaze, Komisija predlaže Vijeću da donese provedbenu odluku o odobravanju financijske pomoći Litvi u skladu s Uredbom o instrumentu SURE radi potpore navedenim mjerama.

- **Dosljednost s postojećim odredbama politike u tom području**

Ovaj je Prijedlog u cijelosti usklađen s Uredbom Vijeća (EU) 2020/672, na temelju koje je i sastavljen.

Ovaj je Prijedlog dopuna jednom drugom instrumentu prava Unije za potporu državama članicama u izvanrednim situacijama, a to je Uredba Vijeća (EZ) br. 2012/2002 od 11. studenoga 2002. o osnivanju Fonda solidarnosti Europske unije („Uredba (EZ) br. 2012/2002”). Uredba (EU) 2020/461 Europskog parlamenta i Vijeća, kojom je taj instrument izmijenjen da bi se njegovo područje primjene proširilo na izvanredna stanja velikih razmjera u području javnog zdravlja i definirale određene operacije prihvatljive za financiranje, donesena je 30. ožujka 2020.

- **Dosljednost u odnosu na druge politike Unije**

Prijedlog je dio raznih mjera donesenih kao odgovor na aktualnu pandemiju bolesti COVID-19, kao što je „Investicijska inicijativa kao odgovor na koronavirus”, i dopunjuje druge instrumente za potporu zapošljavanju, kao što su Europski socijalni fond i Europski fond za strateška ulaganja/InvestEU. Korištenjem operacija uzimanja i davanja zajmova radi potpore državama članicama u ovom konkretnom slučaju pandemije bolesti COVID-19, ovaj Prijedlog služi kao druga crta obrane za financiranje programâ skraćenog radnog vremena i sličnih mjera kojima se pomaže zaštiti radnih mjesta, a time i zaposlenih i samozaposlenih osoba, od rizika od nezaposlenosti.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

- **Pravna osnova**

Pravna je osnova za ovaj instrument Uredba Vijeća (EU) 2020/672.

- **Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)**

Prijedlog se temelji na zahtjevu države članice i dokaz je europske solidarnosti koja se očituje u financijskoj pomoći Unije u obliku privremenih zajmova državi članici pogođenoj pandemijom bolesti COVID-19. Kao druga crta obrane, takva financijska pomoć privremena je potpora državi za povećane javne rashode za programe skraćenog radnog vremena i slične mjere za zaštitu radnih mjesta, a time i zaposlenih i samozaposlenih osoba, od rizika od nezaposlenosti i gubitka prihoda.

Takva će potpora pomoći pogođenim građanima i pridonijeti ublažavanju izravnih socioekonomskih posljedica krize uzrokovane bolešću COVID-19.

- **Proporcionalnost**

U skladu s načelom proporcionalnosti ovaj Prijedlog ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje ciljeva instrumenta.

3. REZULTATI *EX POST* EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINKA

- **Savjetovanja s dionicima**

Savjetovanje s dionicima nije moglo biti provedeno zbog žurnosti pripreme Prijedloga da bi ga Vijeće moglo pravodobno donijeti.

- **Procjena učinka**

Procjena učinka nije provedena zbog žurnosti Prijedloga.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Komisija bi trebala moći ugovoriti zaduživanje na financijskim tržištima u svrhu korištenja istih sredstava za zajmove državi članici koja je zatražila financijsku pomoć iz instrumenta SURE.

Osim jamstava od država članica, u okvir su ugrađene i druge sigurnosne mjere kako bi se zajamčila financijska solidnost programa:

- rigorozan i konzervativan pristup financijskom upravljanju,
- struktura portfelja zajmova koja ograničava rizik koncentracije, izloženost na godišnjoj razini i prekomjernu izloženost prema državama članicama pojedinačno, istodobno osiguravajući dostatna sredstva za dodjelu državama članicama kojima su najpotrebnija te
- mogućnost obnavljanja zajma.

2022/0294 (NLE)

Prijedlog

PROVEDBENE ODLUKE VIJEĆA

o izmjeni Provedbene odluke (EU) 2020/1350 o odobravanju na temelju Uredbe (EU) 2020/672 privremene potpore Republici Litvi radi smanjenja rizika od nezaposlenosti u izvanrednoj situaciji nakon izbijanja bolesti COVID-19

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EU) 2020/672 od 19. svibnja 2020. o uspostavi Europskog instrumenta za privremenu potporu radi smanjenja rizika od nezaposlenosti u izvanrednoj situaciji (SURE) nakon izbijanja bolesti COVID-19[1], a posebno njezin članak 6. stavak 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

(1) Na zahtjev koji je Litva podnijela 7. kolovoza 2020. Vijeće je Provedbenom odlukom (EU) 2020/1350[2] Litvi odobrilo financijsku pomoć u obliku zajma u maksimalnom iznosu od 602 310 000 EUR s maksimalnim prosječnim dospijećem od 15 godina i razdobljem raspoloživosti od 18 mjeseci kako bi se dopunili nacionalni napori Litve u odgovoru na učinak izbijanja bolesti COVID-19 i socioekonomske posljedice izbijanja te bolesti za radnike i samozaposlene osobe.

(2) Litva je trebala koristiti zajam za financiranje programâ skraćenog radnog vremena i sličnih mjera kako je navedeno u članku 3. Provedbene odluke (EU) 2020/1350.

(3) Na drugi zahtjev koji je Litva podnijela 11. ožujka 2021. Vijeće je Provedbenom odlukom (EU) 2021/678[3] o izmjeni Provedbene odluke (EU) 2020/1350 Litvi odobrilo dodatnu financijsku pomoć u iznosu od 354 950 000 EUR povećanjem najvećeg iznosa zajma na 957 260 000 EUR s maksimalnim prosječnim dospijećem od 15 godina i razdobljem raspoloživosti od 18 mjeseci kako bi se dopunili nacionalni napori Litve u odgovoru na učinak izbijanja bolesti COVID-19 i socioekonomske posljedice izbijanja te bolesti za radnike i samozaposlene osobe.

(4) Litva je trebala koristiti zajam za financiranje programâ skraćenog radnog vremena i sličnih mjera kako je navedeno u članku 3. Provedbene odluke (EU) 2021/678 o izmjeni Provedbene odluke (EU) 2020/1350.

---

[1] SL L 159, 20.5.2020., str. 1.

[2] Provedbena odluka Vijeća (EU) 2020/1350 od 25. rujna 2020. o odobravanju na temelju Uredbe (EU) 2020/672 privremene potpore Republici Litvi radi smanjenja rizika od nezaposlenosti u izvanrednoj situaciji nakon izbijanja bolesti COVID-19 (SL L 314, 29.9.2020., str. 35.).

[3] Provedbena odluka Vijeća (EU) 2021/678 od 23. travnja 2021. o izmjeni Provedbene odluke (EU) 2020/1350 o odobravanju na temelju Uredbe (EU) 2020/672 privremene potpore Republici Litvi radi smanjenja rizika od nezaposlenosti u izvanrednoj situaciji nakon izbijanja bolesti COVID-19, SL L 144, 27.4.2021., str. 12.

(5) Izbijanje bolesti COVID-19 dovelo je do imobilizacije znatnog dijela radne snage u Litvi. To je dovelo do iznenadnog i znatnog povećanja javnih rashoda u Litvi povezanih s mjerama iz članka 3. točaka (a) i (b) Provedbene odluke (EU) 2020/1350.

(6) Bolest COVID-19 i izvanredne mjere koje je Litva 2020., 2021. i 2022. uvela radi ograničavanja pandemije te bolesti i njezinih socioekonomskih i zdravstvenih posljedica snažno utječu na javne financije. Litva je u 2020. zabilježila deficit opće države od 7,3 % i dug opće države od 46,6 % bruto domaćeg proizvoda (BDP), koji su se do kraja 2021. smanjili na 1,0 %, odnosno 44,3 % BDP-a. U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2022. procijenjeno je da će Litva do kraja 2022. zabilježiti deficit opće države od 4,6 % i dug opće države od 42,7 % bruto domaćeg proizvoda (BDP). U Komisijinoj ljetnoj privremenoj prognozi 2022. predviđeno je povećanje BDP-a Litve za 1,9 % u 2022.

(7) Litva je 8. kolovoza 2022. podnijela zahtjev za dodatnu financijsku pomoć Unije od 141 800 000 EUR kako bi nastavila dopunjavati svoje nacionalne napore poduzete 2020., 2021. i 2022. u odgovoru na učinak izbijanja bolesti COVID-19 i socioekonomske posljedice izbijanja te bolesti za radnike. Konkretno, Litva je dodatno produljila ili izmijenila programe skraćenog radnog vremena i slične mjere utvrđene u uvodnim izjavama od 8. do 9.

(8) U „Zakonu o zapošljavanju br. XII-2470” od 21. lipnja 2016., kako je izmijenjen „Zakonom br. XIII-2822” od 17. ožujka 2020., „Zakonom br. XIII-2846” od 7. travnja 2020., „Zakonom br. XIII-3005” od 4. lipnja 2020., „Zakonom br. XIV-131” od 23. prosinca 2020., „Zakonom br. XIV-351” od 27. svibnja 2021. i „Zakonom br. XIV-911” od 20. siječnja 2022.([4]), kako je navedeno u članku 3. točki (a) Provedbene odluke (EU) 2020/1350, Litva je uvela program subvencija poslodavcima za pokrivanje procijenjenih plaća za svaku zaposlenu osobu tijekom razdoblja bez posla, kao potporu tijekom karantene i izvanrednog stanja. Prije 1. siječnja 2021. poslodavac je mogao odabrati između subvencija kojima se pokriva 70 % plaće, do najvišeg iznosa od 1,5 puta više od minimalne plaće, ili 90 % plaće (100 % u slučaju zaposlenika u dobi od 60 i više godina), do najvišeg iznosa minimalne plaće. Od 1. siječnja 2021. poslodavac može primati subvencije kojima se pokriva 100 % plaće, do najvišeg iznosa od 1,5 puta više od minimalne plaće. Poslodavci koji su sudjelovali u programu moraju zadržati najmanje 50 % svojih zaposlenika najmanje tri mjeseca nakon završetka isplate subvencije.

(9) U skladu sa „Zakonom o zapošljavanju br. XII-2470” od 21. lipnja 2016., kako je izmijenjen „Zakonom br. XIII-3005” od 4. lipnja 2020. i „Zakonom br. XIV-351” od 27. svibnja 2021.([5]), kako je navedeno u članku 3. točki (a) Provedbene odluke (EU) 2020/1350, prije 1. srpnja 2021. subvencije su se isplaćivale i za zaposlenike koji su se vraćali na posao nakon razdoblja bez posla, i to u razdoblju do šest mjeseci nakon povratka na posao. Podložno gornjoj granici minimalne plaće ili dvostrukom iznosu minimalne plaće, ovisno o gospodarskoj djelatnosti koju obavlja poslodavac, iznos subvencija isplaćenih u prvom i drugom mjesecu nakon povratka na posao može biti do 100 % plaće zaposlenika, u trećem i četvrtom mjesecu može biti do 50 %, a u petom i šestom mjesecu može biti do 30 %. Od 1. srpnja 2021. subvencije su isplaćivane i za zaposlenike koji se vraćaju na posao nakon razdoblja bez posla, i to u

[4] TAR 18. ožujka 2020. br. 05703, TAR 9. travnja 2020. br. 07511, TAR 11. lipnja 2020. br. 12829, TAR 29. prosinca 2020. br. 28988, TAR 9. lipnja 2021. br. 13151, TAR 27. siječnja 2022. br. 01287.

[5] TAR 11. lipnja 2020. br. 12829, TAR 9. lipnja 2021 br. 13151.

razdoblju do dva mjeseca nakon povratka. Subvencija u prvom mjesecu iznosi 100 % plaće zaposlenika, ali nije za više od 0,9 puta minimalne plaće, a u drugom mjesecu iznosi 100 % zaposlenikove plaće, ali nije za više od 0,6 puta od minimalne plaće. Te se subvencije mogu smatrati mjerom koja je slična programima skraćenog radnog vremena, kako je navedeno u Uredbi (EU) 2020/672, jer im je cilj bio pružiti dohodovnu potporu zaposlenicima i pomoći im u zadržavanju postojećih radnih odnosa.

(10) Litva ispunjava uvjete za podnošenje zahtjeva za financijsku pomoć utvrđene u članku 3. Uredbe (EU) 2020/672. Litva je Komisiji dostavila odgovarajuće dokaze o povećanju stvarnih i planiranih javnih rashoda za 1 264 915 309 EUR od 1. veljače 2020. zbog nacionalnih mjera poduzetih za rješavanje socioekonomskih posljedica izbijanja bolesti COVID-19. To je iznenadno i znatno povećanje jer se odnosi i na proširenje ili izmjenu postojećih nacionalnih mjera koje se izravno odnose na program skraćenog radnog vremena i slične mjere koje obuhvaćaju znatan udio poduzetnika i radne snage u Litvi. Litva namjerava financirati 144 350 000 EUR iznosa povećanih rashoda s pomoću sredstava Unije iz proračuna Unije i 21 505 309 EUR svojim vlastitim sredstvima.

(11) Komisija se u skladu s člankom 6. Uredbe (EU) 2020/672 savjetovala s Litvom i provjerila je odnosi li se iznenadno i znatno povećanje stvarnih i planiranih javnih rashoda izravno na programe skraćenog radnog vremena i slične mjere, kako je navedeno u zahtjevu od 8. kolovoza 2022.

(12) Stoga bi trebalo pružiti financijsku pomoć kako bi se Litvi pomoglo u rješavanju socioekonomskih posljedica ozbiljnih gospodarskih poremećaja uzrokovanih izbijanjem bolesti COVID-19. Komisija bi trebala donijeti odluke o dospijećima, iznosu obrokâ i tranši te njihovoj isplati u bliskoj suradnji s nacionalnim tijelima.

(13) Budući da je razdoblje dostupnosti navedeno u Provedbenoj odluci (EU) 2020/1350 isteklo, potrebno je odrediti novo razdoblje raspoloživosti za dodatnu financijsku pomoć. Razdoblje raspoloživosti financijske pomoći od 18 mjeseci odobreno Provedbenom odlukom (EU) 2020/1350 trebalo bi produljiti za 21 mjesec te bi stoga ukupno razdoblje raspoloživosti trebalo biti 39 mjeseci počevši od prvog dana kada Provedbena odluka (EU) 2020/1350 počne proizvoditi učinke.

(14) Litva i Komisija trebale bi ovu Odluku uzeti u obzir u sporazumu o zajmu iz članka 8. stavka 2. Uredbe (EU) 2020/672.

(15) Ovom Odlukom ne bi se trebao dovoditi u pitanje ishod postupaka u vezi s narušavanjem funkcioniranja unutarnjeg tržišta, osobito na temelju članaka 107. i 108. Ugovora. Ona nema prednost pred zahtjevom iz članka 108. Ugovora da države članice obavijeste Komisiju o slučajevima potencijalne državne potpore.

(16) Litva bi trebala redovito obavješćivati Komisiju o izvršenju planiranih javnih rashoda kako bi Komisija mogla procijeniti u kojoj je mjeri Litva te rashode izvršila.

(17) Odluka o dodjeli financijske pomoći donesena je uzevši u obzir postojeće i očekivane potrebe Litve, kao i zahtjeve za financijsku pomoć na temelju Uredbe (EU) 2020/672 koje su već podnijele ili ih planiraju podnijeti druge države članice, primjenjujući pritom načela jednakog postupanja, solidarnosti, proporcionalnosti i transparentnosti,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Provedbena odluka (EU) 2020/1350 mijenja se kako slijedi:

(1) Članak 2. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Unija Litvi stavlja na raspolaganje zajam u maksimalnom iznosu od 1 099 060 000 EUR. Maksimalno prosječno dospijeće zajma iznosi 15 godina.”;

(b) stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Razdoblje raspoloživosti financijske pomoći odobrene ovom Odlukom je 39 mjeseci i počinje teći od prvog dana nakon što ova Odluka počne proizvoditi učinke.”

(c) stavak 4. zamjenjuje se sljedećim:

„4. Prvi obrok isplaćuje se podložno stupanju na snagu sporazuma o zajmu iz članka 8. stavka 2. Uredbe (EU) 2020/672. Svi dodatni obroci isplaćuju se u skladu s uvjetima tog sporazuma o zajmu, ili ako je relevantno, nakon stupanja na snagu dopune tog sporazuma ili izmjene sporazuma o zajmu sklopljenog između Litve i Komisije kojom se zamjenjuje izvorni sporazum o zajmu.”;

(2) Članak 3. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 3.

Litva može financirati sljedeće mjere:

(a) subvencije za plaće tijekom razdoblja bez posla, kako su predviđene u članku 41. „Zakona o zapošljavanju br. XII-2470” od 21. lipnja 2016., kako je zadnje izmijenjen „Zakonom br. XIV-911” od 20. siječnja 2022.;

(b) subvencije za plaće nakon razdoblja bez posla, kako su predviđene u članku 41. „Zakona o zapošljavanju br. XII-2470” od 21. lipnja 2016., kako je zadnje izmijenjen „Zakonom br. XIV-351” od 27. svibnja 2021.;

(c) naknade za samozaposlene osobe, kako su predviđene u članku 5-1. „Zakona o zapošljavanju br. XII-2470” od 21. lipnja 2016., kako su izmijenjene 2020.;

(d) naknade za samozaposlene osobe koje se bave poljoprivredom, kako su predviđene u članku 5-2. „Zakona o zapošljavanju br. XII-2470” od 21. lipnja 2016., kako su izmijenjene 2020. .

Članak 2.

Ova je Odluka upućena Republici Litvi.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Vijeće
Predsjednik